

Milžiniški laimėjimai visuose frontuose

Dvigubos kautynės prie Briansko ir Viazmos baigtos Timošenkos armijų sutriuškinimu. Paimta 657.948 belaisviai, 1.241 tankas ir 5.396 patrankos. Pietuose šturmui paimtas Taganrogo miestas

NEPAPRASTAS PRANEŠIMAS
IŠ FIURERIO VYRIAUSIOSIOS
BŪSTINĖS. X. 18. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Vieną iš Šiaurės Amerikos į Angliją plaukiančią stipriai apsaugotą lydią laivu vilkstine, iplaukus i blokados sritį, pačiuo vokiečių povandeninių laivų.

Per kelias dienas trukusį atkaklų puolimą, povandeninių laivų nuskandino 10 priešo prekybių laivų, ju tarpe 3 pilnai pakrautus tanklaivius, bendros 60.000 tonų talpos.

Naktinėje kovoje su apsaugos pajėgomis buvo nuskandinti 2 priešo naikintuvalai.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 18. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Puolamieji veiksmai Rytuose vyksta planingai. Dienos metu kovog lėktuvai bombardavo Murmansko uostą, įrengimus ir kariuoniu požiūriu svarbius Maskvos ir jos apylinkių įrengimus.

Ir paskutinį naktį oro puolimai buvę nukreipti į Maskvą, taip pat į Leningrado aprūpimo žmones.

Kaip jau nepaprastu pranešimu paskelbta, iš Šiaurės Amerikos į Angliją plaukiančią stipriai apsaugotą lydią laivu vilkstine, iplaukus i blokados sritį, pačiuo vokiečių povandeninių laivų. Per kelias dienas trukusį atkaklų puolimą povandeninių laivų nuskandino 10 priešo prekybių laivų, ju tarpe 3 pilnai pakrautus tanklaivius, bendros 60.000 tonų talpos. Naktinėje kovoje su apsaugos pajėgomis buvo nuskandinti 2 priešo naikintuvalai. Prie Gibraltaro vienas vokiečių povandeninių laivas nuskandino priešo sargybinį laivą.

Kovos lėktuvai bombardavo kelis uostų įrengimus Anglijos pietiniuose pakraščiuose ir nuskandino 4.000 tonų talpos prekybių laivą.

Priešas į Reicho teritoriją nebuvo atskridęs.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 18. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Dvigubos kautynės prie Briansko ir Viazmos baigtos vokiečių laimėjimu.

Vokiečių kariuomenės daliniai, vadovaujami generolo feldmaršalo von Bocko ir glaudžiai bendradarbiaudami su generolo feldmaršalo Kesserlingo oro pajėgomis.

sunaikino maršalo Timošenkos kariuomenė, kurį sudarė 8 armijos su 67 šaulių, 6 kavalerijos, 7 šarvuocės divizijomis ir 6 šarvuocės brigadomis.

Kautynių sritis valymas nuo išsimetusių priešo likučių dar tebevyksta. Viso per šias kautynes iki šiol

TOKIO. Tuoj pasibaigus pirmajam naujojo kabineto posėdžiui, ministeris pirmmininkas Tojo šiaip suglaudė japonų politikos vedamus motyvus: 1. sėkmagingai baigtis Kinijos konfliktą, 2. sukurti Didžiosios Azijos gyvybinę erdvę kaip jnašą į pasaulio taiką, 3. susitiprinti santykius su ašies valstybėmis, 4. vidaus politikos srityje susitiprinti karinę struktūrą ir mobilizuoti visas jėgas. Jis esas iš tikinčios, kaip pareiškė Tojo toliau, kad niekas negali sutrudyti pasiekti šiuos tikslus, jeigu pasirūpys visa tauta. Su visos tautos parama ir pasitikėjimu jis tikisi šiuo būdu prisidėti prie Japonijos laimės ir gerovės. Sie ministerio pirmmininko pareiškimai

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio Niši Niši“. Laikraštis išskelė, kad Tojo kabinetas néra ašaskingas už praeities paklaidas ir dėl to turi galimumą žengti nauju keliu.

TOJO PAKELTAS GENEROLU

TOKIO. Naujasis ministeris pirmmininkas generolas leitenantas Hideki Tojo pakeltas generolu. Generolo laipsnį jam suteikė imperatorius. Pirmas kabinetinė posėdis turėjo įvykti tuo Tojo gržus į imperatoriaus rūmų. Po posėdžio ministeris pirmmininkas ir užsienių reikalų ministeris padarys pareiškimą.

vietiniuose siuksniuose laikomi vyriausybės deklaracija.

TOKIO. Naujoji vyriausybė krašte susilaikė pasitikėjimo, rašo „Tokio

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. X. 18. Spalio 17 d. stipriai vokiečių karių oro pajėgų junginiai nepaprastai sėkmėnai puolė sovietus visose Rytų fronto dalyse. Juodosios jūros pakraščiu srityje smingamieji kovos lėktuvai puolė sovietų artilerijos ir lauko pozicijas ir išvedė iš rikiuotės kelias baterijas. Laiko pozicijoms buvo padaryti dideliu nuostoliu. Charkovo srityje buvo puolami sovietų kariuomenės dalinių telkiniai, sovietų užfrontės transporto voros, geležinkelio linijos ir tie keliai, kuriais sovietai traukiasi atgal. Taime vienam fronto ruože smingamieji kovos lėktuvai sunaikino devynis traukinius, ju tarpe viena municijos traukini, šešis garvežius, daugiau kaip 100 autovežimius, tris sunkvežimius su vienu stebėjimo balionu. Kitame tos pačios srities fronto ruože buvo smarkiai apgadinta 20 traukiniai, septyni garvežiai, keturi šarvuociai ir daugiau kaip 200 autovežimius. Viduriniam kovos ruože kovos ir smingamieji kovos lėktuvai labai smarkiai puolė bolševiku pozicijas, kariuomenės dalinius ir transporto voras Maskvos srityje. Be dideliu nuostoliu kariais, sovietai turėjo ir dideliu nuostoliu išvairia karo medžiaga. Pavyzdžiu, buvo sunaikintos aštuonios geležinkelio stotys, du traukiniai ir keturi garvežiai, ir, smarkiai apgadinant, buvo padaryti nenaudojamais 26 sovietų traukiniai. Puolant geležinkelio stotis bei geležinkelio irenimus, sudėgė dar ir dideli skaidžius stovėjusiu transporto vagonu. Taip pat sėkmingai vokiečių lėktuvai puolė jems nustatytas katinus sausumos kariuomenės kovose. Bombomis ir lėktuvų ginklais buvo sunaikinti septyni bunkeriai, 21 šarvuotis ir daugiau kaip 150 sovietų autovežimius. Generali pataikius, užsidegė ir vienas municijos sandėlis. Staurinėje kovos srityje karinės oro pajėgos sėkmingai puolė Leningrade apsuptus sovietų junginius. I rytus nuo srities, esančios tarp Ilmeno ir Ladogos ežerų, sovietų pajėgos buvo ištruktos į karo veiksmus. Daug kartu ten buvo pataikyta į lauko pozicijas, baterijas, geležinkelio linijas ir stovinčius vagonus cisternas.

BERLIN. X. 19. DNB žinomis, viduriniam fronto bare Kalinino srityje sėkmingai buvo atmuštas stiprus bolševikų priešpolis ir priešui padaryti sunkus kruvinus nuostoliai. Buvo sunaikinta 18 sovietų šarvuodė ir numušti 3 bolševiku lėktuvai.

BERLIN. X. 19. Iš karių sluoksnii pranešama, kad spalio 17 d. Rytų fronto šiauriniam vada.

Pulkininkas J. Petruitis

Kaip jie mus sušaudė

44

Dabar kelios kulkos patekusios į mūsų autobusą istrižai pro stogą ir autobuso šoną kiaurai išlindo. Vienos bombos skeveldros mūsų autobuso vieną šoną ir stogą truputį apdraskė. Mūs nė vieno nepaliėtė. Užpakalyje mūs važiavusių raudonarmiečių keletą užmušė ir sužeidė. Labai gaila, kad bombos krito kairėj mūsų kelio pusėj, bet ne dešinėj, kur gulėjo mūsų enkavedistai.

I Vilnių įvažiavę pamatėm vieną bombą sugrautą namą prie Neries tilto, ties Sv. Ropolo bažnyčia, ir vieną didžiulį namą, kuris stovėjo mums važiuojant dešinėj pusėj tuoju už tilto. Vilniuje mus įvežė siaura gatve į NKVD namų kiemą. Cia iš autobuso neišleidžiami sėdėjome apie pusę valandos laiko. Aiškiai matėme, kad NKVD name eina didžiausias subrūdimas ir jis visu smarkumu yra evakuojamas.

Iš NKVD kiemo išvažiavome, galima sakyti, apie tryliką valandą ir važiavome per geležinkelį plentu Molodečno kryptimi. Ties Smurgainiais mus vėl apsaudė praskrisdamas vokiečių lėktuvai. Cia pulkininkas G., pasinaudodamas progą, lipiant enkavedistams iš grabės atgal į

Amerika pradedė milžinišką ginklavimosi programą

Pusė Jungtinė Valstybių darbininkų kals ginklus

NEW YORKAS. Jungtinė Valstybių spauda skelbia naują „Office of Production Management“ ginklavimosi programą, pagal kuria darbartinė ginklų gamyba turinti būti padviginti. Uždavinui atlikti planu numatoma apie 100 millijardų dolerių. Beveik pusė amerikiečių darbininkų turi būti panaudota ginklų gamybai. Visos imones, dirbančios ne gynybos reikalams, turinčios būti sulikviduotos. Visa ga-

myba civilių reikalams turi būti laikoma ko žemiausiam lygyje, ypač gaminiai, kuriems naudojamas aliuminius, varis t. t. Toliau numatomas „kontrolė suvarojimui, pardavimui ir net sandėliuo esančioms reikmenų atsargoms“. Visos mašinos ir įrankiai turi būti įtraukti į „gynybą“. Programa pagrindžiama būtinumu per dvejus ar tris metus išlyginti tą pranašumą. Dabar projektas pateikiamas senatui.

ATSTOVŲ RŪMAI PAKEITĖ NEUTRALUMO ĮSTATYMA

VAŠINGTONAS. Jungtinė Valstybių atstovų rūmai penktadienį 259 balsais prieš 138 priėmė įstatymą pasiūlymą neutralumo įstatymui pakeisti ta prasme, kad prekybos laivai galės būti apginkluoti. Dabar projektas pateikiamas senatui.

Naujoji Japonijos vyriausybė Amerikoj kelia susirūpinimą

NEW YORKAS. New-Yorko laikraštai didelėmis antraštėmis paduoda žinią apie tai, kad naujas Japonijos ministerių kabinetas sudaryti yra pavesta generalui Tojo. Nors komentarių šiai žiniui ir nededama, vis dėlto šiomis antraštėmis pasireiškia tas susirūpinimas, kuriuo Jungtinė Valstybių visuomenė sekā plėtotę Japonijoje. Laikraštai savo antraštėmis speja, kad ateityje, greičiausiai, Japonijos politiką kontruoja Japonijos kariuomenė ir karo laivynas. Jungtinė Valstybės jaučiamoji baimė Tolimųjų Rytų vandenės. Apie atbalsi virtinama to faktu, kad Jungtinė Valstybės laivai Ramajame vandenyne gavo įsakymą plaukti į Honolulu, jei tik jie yra kelyje į Tolimųjų Rytvandenės. Apie atbalsi Australijoje New Yorke kol kas turima vienai radio pranešimas, kuriame sakoma: „Priešingai Vakarų demokratijoms, mes nebūsime smūgio užklupti“. Australija, Malajų valstybės, Olandų Indija, r. Vladivostokas, visi yra pasiūroče sudaryti vieningą frontą ir yra gerai apsiginklavę ginklais, lėktuvais ir municija.“ Spaudos konferencijoje prezidentas Rooseveltas buvo

ruože vienai pėstininkui pulkas kietose kovose paėmė 400 šarvuotų lauko pozicijų. Buvo palimta daug belaisvių.

BERLIN. X. 18. Kaip DNB patyrė, vykstant valymo veiksmams į rytus nuo Brianskų, vokiečių pėstininkai vakar vienoje miškinėje srityje paėmė 500 sovietų kareivius, ju tarpe 36 komisarus, 3 generolus ir kelius aukštus stabokarininkus. Kaip paaiškėjo, šiam miške buvo susibūrė išlikę gyvi ir nepatekę į nelaisvę viso fronto ruože kariai ir politiniai vadai.

Kritiškiausioji sovietų fazė

Anglų nuomonė apie Rytų frontą

ZENEVA. Londono trečiadienio spauda savo apžvalgoje dėl padėties Sovietų Sajungoje vieningai sakė, kad Rytų fronte bresta križė ne tik Maskvos, bet ir Rytų fronto pletinės dalies atžvilgiu. Vokiečių smelkimas pirmyn ivyksta daug platesniu pagrindu, negu iki šiol. Karinis „Times“ komponentas yra nuomonės, kad dabar sovietams tenka pergyventi kritiškiausioji fazė. Milžinėskių vokiečių ofenzyva visu smarkumu einanti pirmyn. Tačiau, vokiečiai nereikalingi visų jų turimų rezervų, kad pravesti kovai, tuo tarpu kai sovietų armijos yra jau gavusios tokius sunkius smūgius, nuo kurių jos negreit galės pasitaisyti. Šios aplinkybėmis vokiečių prasilaukimus, turint galvoje jo po-

būdį, galės ivykti kiekvienu momentu ir jis būsias dar sėkmėnės. Jei vokiečių žengimas plynus nesusilpnės, tai sovietų suņiūimas yra jau arti. Néra galimybės apskaičiuoti tuos nuostolius, kurių turi Maskvos gynėjai. Ofensyva į Maskvą tikriausiai sovietams kainavo gera ju pukiausiu rezervu dalį. Nepaisant smarkių miškių viduriniame fronto ruože, vokiečiai ir Pietuose nuolat stumasi pirmyn. Sovietų Sajungos pavojaus Pietuose yra dar didesnis, nes čia ne tik tiesioginiai gretėjama sovietų pramonei ir degamų medžiagų atsargoms, bet ir susisekimo keliams, kuriais gali būti vežamos karienės brėtu ir Jungtinė Valstybės medžiagos, Šomis aplinkybėmis vokiečių prasilaukimus, turint galvoje jo po-

distančiuos per Iraną ir Kaukazą.

BUKAREŠTAS. Kaip rumunų spauda praneša, žinoma ankstiau Rumunijoje gyvenusių žydų komunistė Anna Pauker Stalinas paskyrė generalu ir jai pavedė užfrontėje vadovauti moterų teroriščių batalionu. Ta komunistė po Besarabijos užleidimo paleido iš kalėjimo ir ji buvo iškeista į vieną vadovaujančią rumuną iš Besarabijos.

Generolas tuoju nutilo ir visi jie klausia išlipo iš automobilio. Mes baisiai nustebome, matydam, kokią nepaprastą galia turi enkavedistai. Prieš paprastą eilinį enkavedistą drebą iš Sovietų generalai.

Daugiau pusės mūsų keleivių susodino į tą sunkvežimį, tarp kurių įvarė ir ponai P. Naudamasis persėdimo proga, kada pasijutom šiek tiek laisvesni, norėjau įsiūlyti ponai P. paimti mano paltą, nes atviru sunkvežimiui važiuojant vakare jau buvo gan vės, bet iš atsisakė paimti, nuvažiavo, vargė, vienmarškinė.

Mus likusi susodino į kitą akliai geležimis apkauystą specialę kaliniams vežioti mašiną, kuri iki to laiko atsargoj priešaky mūs tuščia važiavo. Toje mašinoje galėjo važiuoti keturi, daugiausia — šeši žmonės. Mūs gi į ją sukimšo dyliką žmonių. Joje važiavo pulk. G., pulk. Š-kas, prof. K., kapit. J., Petras K., aš ir kiti.

Mes čia visaip susiraite, vienas kitam ant kelių sėdėdami, nes stovėti iргi negalima, lubos neleido. Pradžioje mes čia, nors ir labai susispaučiai, bet laisviau pasijutom, galėdami kalbėtis tarp savęs ir rankų nelaikyti užpakalyje, nes enkavedistai automobilio gale už geležinių duelių sėdėjo.

Bet gal po kokių 15 minučių laiko, neduok Dieve, kas su mumis pasidarė — visi pradėjom šaukti ne savu balsu:

— Jézus Marija! Gelbék, mirštame!... Oro, oro!... Susimylékite... Oro...

(B. d.)

Šigenori Togo naujas Japonijos užs. reik. ministeris

TOKIO. Naujas užsienių reikalų ministeris Šigenori Togo, kaip Do-mel praneša, yra labai gabus žmogus derybomis vesti ir diplomatas, kurio patyrimas daug prisidėjo prie 1938 m. gruodžio mėnesį pasirašytosios Japonijai palankios žvejybos sutarties su Sovietu Sajungo sudarymo. Togo éjo diplomatines pareigas Maskvoje, Berlyne, Vašingtone ir Kiniijoje. Jis gimė 1882 m. ir savo diplomatine karjerą pradėjo 1912 m. Iki 1913 m. jis dirbo Hankave ir Mugdenė, iki 1916 m. — Sveicarijoje, 1918 m. buvo paskirtas antruoju pasiuntinės sekretoriumi, 1919 m. tarnavo Vokietijoje ir 1920 m. buvo paskirtas antruoju ambasados sekretoriumi. Gržę į Japoniją, jis nuo 1921 m. iki 1923 m. vadovavo Europos Amerikos skyriui, 1925 m. — Berlyno ambasados patarėju, ir 1933 m. — Europos Amerikos skyrius viršininku. 1934 m. jis vadovavo Europos Azijos skyriui. Ambasadouriumi jis buvo paskirtas 1934 m. kai jam buvo patikėtas Berlyno postas. Po to nuo 1930 m. spalio mėnesio iki 1940 m. rugpjūčio mėnesio jis buvo ambasadoriumi Maskvoje.

TOKIO. X. 18. Naujas Japonijos užsienių ministeris admirolas Šimada yra 58 metų amžiaus. Prieš paskiriant jį Jokosukos jūros stoties viršininku rugsėjo 11 d., jis nuo 1941 m. gegužės mėnesio buvo japonų karo laivyno Kinių vandenynse vyrausiuoju vadu.

TOKIO. Jauniausias naujojo kabinečio narys prekybos ministeris Šimada yra 58 metų amžiaus. Prieš paskiriant jį Jokosukos jūros stoties viršininku rugsėjo 11 d., jis nuo 1941 m. gegužės mėnesio buvo japonų karo laivyno Kinių vandenynse vyrausiuoju vadu.

DIDELIS GAISRAS GIBRAL-TARE

ROMA. Stefanio agentūra praneša iš Tanžero, jog ten gautomis iš Gibraltaro žiniomis, penktadienį ryta gaisras sunaikino dideli karinių aerodromų. Ta pačią dieną prieš piet išvoko smarkus sprogimas viename prekių laivu, iš kurio Gibraltaro tvirtovės vandenyno buvo kraunamos prekės. Yra kelios žmonių aukos.

BUKAREŠTAS. Kaip rumunų spauda praneša, žinoma ankstiau Rumunijoje gyvenusių žydų komunistė Anna Pauker Stalinas paskyrė generalu ir jai pavedė užfrontėje vadovauti moterų teroriščių batalionu. Ta komunistė po Besarabijos užleidimo paleido iš kalėjimo ir ji buvo iškeista į vieną vadovaujančią rumuną iš Besarabijos.

autobusa, pradėjo prašyti artimiausio enkavedisto, kad leistų bent ponai išlipti iš autobuso paprasčiausiu savo reikalui. Tada, pasitarę tarp savęs enkavedistai, leido visiems mums apsireikalauti išlipant iš autobuso po tris žmones čia pat į grabe. Prie kiekvieno išlipusio stovėjome šautuvą atkišes vienos enkavedistų. Ne tiek buvo mums svarbu savo reikalai, kiek buvo nepapras tai malonu patampati kojas ir visą laiką už nugaros laikyti rankas, kurios taip nutirpo, net gelti buvo pradėjusios. Grįžtant ponai P. į autobusą, jau buvo mūsų taip susitvarkyta, akimis susikalbėta, kad jis galėtų sėdynėje atsisesti, kitas jos vietoj atsisedo.

Smurgainiuose ir Molodečno taip pat buvo matyt bombardavimo žymiu ir žydi skubiai kraustesi iš tų miestelių bolševikų kariniams sunkvežimiams vežami.

Saulėi nusileidus, apie penkiasdešimt kilometrų prie Minčiai, sugedo mūsų autobuso motoras. Pradžioj enkavedistai nenorėjo tikėti šoferio žodžiams, kad jis toliau važiuoti nebegali, bet šoferis sugebėjo irodyti jems, jog ne tik motoras, bet ir stabdžiai visiškai nebesuvaldomi. Tada enkavedistai iškraustė mus iš autobuso, o šoferiu įsakė, susitaisius mašiną, atvažiuoti į Minčio geležinkelio stotį.

Pro mus norėjo pravažiuoti vienas bolševikų sunkvežimis, kuriamė sėdėjo, matyt iš ju uniformu, aukšti bolševikų viršininkai — generalai, pulkininkai ir kitokiu laipsniu komandoriai. Enkavedistai tuoju sulaikė tą sunkvežimį. Vienas eilinis enkavedistas, išsitraukę revolveri, įsakė tiems komandiriams išlipti iš mašinos. Generolas aiškinosi dar prie tą enkave-

Čia gyveno ir kūrė Maironis

Kaunas. Senamiestis. Rotušės aikštė.

Už senos, laiko ir žmonių apardytos Rotušės namo — Muziejaus gatvė, o jos kampe ilgi, dideli, dvių aukštų, seno, baroko stiliaus rūmai. Ties rūmų viduriu ant baltų kolonų pakeltais balkonas, dar aukštai — ornamentuotas fasado iškilimas, viršum langelis, o po juo aštuonios raidės, skelbiantios vieną žodį — MAIRONIS. Taip, tai Maironio namai: Maironio — didžiojo Lietuvos dainininko, Maironio — tėvynės meilės, darbo ir pasiaukojimo šauklio.

Lietuviškosios dainos, didžiu vyrų ir tautos šventviečių mylėtojau, — tu regi, kad priešais Maironio namus alkštėje žydi puikių gėlių kliombos, kad ju virdury, ant granito priedestalo, stovi gražus, aukštasis poeto paminklas, kad klini dainius ranka, pakelta ant senojo vaidilos kanklių ir ramiai vasaros saulėlydžių vakarais, ir iškanotomis rudens prieplandomis, ir pūga slaučiantiūs žemos šalčiuos skambina tau apie Viliją ir mergaitę, apie saulę, tekančią už Raseinių, apie Kastytį ir Jūratę, ir apie tą liūdnają valandą, kai skamba ir gaudžia vario varpai, liūdnai ir skaudai nešdami gandą...

Praeši, tavo akis leško ten to zerojo baltaplaukio senelio, o randama menka, parudavusia žolele apaugusi, praešių koju numinta žemės sklypeli su pastatytais mediniai žieglių auto vežimų remontui. Ir priešmeni tada jo poemos poema, kaip skaudu paminklo užrašą:

Kaip man valia to balto senelio,
Kurs užstoja ant amžino kello,
Jau neboks' s ant balso varpu.
Ir ant keliu alnius pasodinės,
Nebepasakos, bodius atmines,
Nepratars iš šaltųjų kapų!

Bet tagu. Išeikim iš tos skurščios aukštėlės, piktam rudeniui palikim tą parudavusią žolę, iekilių koja į tuos namus, iš kurių vrieš devyneris metus išėjo pats dainininkas, palikdamas duris neuždaromas, palikdamas dainos posmą nebaigtą ir poemą apie Vaičkaus laimingesnį rytojų nepradėtą...

Parašas prie sienos skelbia, kad Maironio Muziejaus antrame aukštė.

Ateina čia poeto aplankinti jaunas literatas, tikėdamas tose nuostabuose posmų autorius gyventose sienose rasti iškėlimo, ateina moksleivių ekskursijos būrelis, sunkiai žingsniais, dusbamas antran aukščiaun užkopia septintą dešimtį bebaigias, laiminingai žoli plauku sulaukęs paties Maironio mokslo ir literatūros draugas. Ir visiems dainius durys dabar atdaros, visiems jo platių kambarių durys atvertos.

Skardžiai suskamba viršum duru esančių kanklių balsas, ir mudu, mielas didžiojo kūrėjo bičiuli, patenkame į Maironio buto laukiamąjį kambarij. Dairomės: ant sienos didžiulis istorinis paveikslas, prie sienos pasagos formos stolas, foteliai, ant stalo vaza su svečiu laiškeliais, ant kitu sienu kiti paveikslai, kampe drabužių kabyklas, elnio ragai. Ten apsiaustas, skrybelės, lazdos. Bičiuli, gal ir pačiam, kaip ir man, rodosi, kad štai po keleto sekundžių, kol mes čia dar nespėsim apsidairyti, išgirdės nuskambėjusius viršum durų kanklių balsą, išeis iš kito kambario baigės elleraščio posmą rašyti poetas, ir mes nesusiviskim, kai jam sakyti. Juk toks dar kyvas jo atminimas visuose gyvena, tokia jo dvaisia visus gaubia, šnabždėdamas stebuklingaisiais pavasario balsais. Praeina minutė, dvi, bet iš kito kambario duru nėkas nepasirodo, ir mudu nedrasiai žengiamie tollyn.

— Ne, jis namie. Jis niekur nėšės, — sukrūkščia linksmas jauno ekskursantai balsas: — antai kampe apsiaustas ir skrybelės kabos.

Mes lyg stab'elim ir susigalvojam. Taip, jis niekur nėšėjas. Mes jis jaučiam gyva, jis girdim kalbanči su seneliu, jis girdim dainuojanči su mylimaisiais:

Duok ranką man, jei tau sunku,
Aš vesu jā žvaigždžių keliais,
Vain'kais pindama žalias,
Erškėčius raudama taku,
Aš vesu jā žvaigždžių keliais!

Jau esame antrame — poeto darbo kambarį. Dešinėje — rašomas stolas, ant stalo dvi žvakidės, elektrinė lempa, rašalinė, paveikslėlis „Mater Dolorosa“, kryžius, Maironio mokinį poetui dovanoto as tada, kai išėjo iš seudo pirmoji jo poezijos knyga — „Tarp skausmų į garbe“ — 1895 metais. Toliau — užrašų knygutė. Taip pat dovana. Dar nesena. Teprirašyti vos keli laveliai: telefono numeriai, adresai, vaistų receptai, eileraščio posmas...

Nežadinkit laimingo, kai sapnuoja Užburtas pasakas ar amžinas daus...
Isas, Ar stygos virpančios sieleje sude...
Iluoja:
Ar mira kvepiantias atsimena ka...
Isas...

Tarp dviejų langų — staliukas staciams rašyti ir melstis. Jame — laiškai, telegramos, vizitinės kortelės, vakaru ir Maironio minėjimų programos su neigudusia ranka, bet iš tyriausios širdies pieštais moksleivių piešinėliais. Viejoje net paties poeto portretas iškomponuotas. O vizitiniu, vizitinui! Kalėdu, Velyku, Naujų Metų švenčiui, su kvietimais ir su padėkoniemis. „Labai ačiū“ — stambiom raštėm parašyta, ir daugiau nieko: nei už ką, nei kada. Tai žinojo tik dainius, tai gal atmena tik dėkingasis.

„Labai ačiū“ — ir mudu taria me širdy, labai ačiū už dėdžiajai ir kilnija poeto melle, labai ačiū už „Jaunąjį Lietuvą“, labai ačiū už amžinai gyventi palikta a piliakalnių ir didžiavirų gadyne.

Sienose — paveikslai, paveikslai: Šimonio, Varno, nežinomu dailininku ir fotografijos: popiežiaus Pijaus XI, seserų.

Prieinam prie apvalaus staliuko, verčiam albumo lapus — vėl laiškeliai, sveikinimai, paties poeto nuotraukos — tėviškės sode, prie namų Muziejaus gatvėje, prie Palangos Liurdo ir ant garažinio, vežančio Nemunu ekskursi-

ja, ir mažam namų pokylėly, kažkurais ten metais išleidžiant mūsų menininkus į Italiją.

Bet ar sklaidysis šiuos smulkius lapus ir vaizdelius, kada mus vilioja dar vienos durys — į svečių kambari.

Bičiuli, praeikim pro išdžiažia Virgilijaus stovyklą, nestovėkiam ilgai prie Janulio piešto Maironio paveikslėlio, nors jis, vaizduojas iškėpimo valandą ekstazės nešamą poetu, ir ilgai mudu prisaves laikytis norėti. Praeikim pro kulkai palinkus gipsiniams bareljefe Antaną Strazdėlį pro nišoje laikančią kūdikį ir viršum pasaulio stoviščią Madoną, pro stala su dailininko Varno kryžiu rinkiniu ir su didžiuoliu Miltono Prarastojo Rojaus leđiniu, — mūsų laukia nedidelis kambarėlis su Maironio išėjusių knygų ir rankraščių vitrinomis.

Štai pirmoji Storas „Pavasario balsų“ tomas, paruoštas šeštajam leidimui. Visas paties Maironio ranka perrašytas. O štai ir toji plunksna, kuria jis rašė: kalnu ožiuko kojelė, sena, kur rašant pirštas spaudė, nutrinta, siūlu apvyniota, surišta. Šalia kitas plunksnakotis, auksinis, Clevelandio lietuvių dovana. Ir šalia — pirmas elleraščis, taja plunksna rasytas — „Lietuvos dainos“.

Ilgai dar aš norėčiau žūrėti į tuos margai išmargintus betašant poemos „Raseinių Magdės“ puslapius, įdomus tas senas, klieriko Mačiulio rašytas pamokslas „Ant penktos nedeles po Sekmadienį apie griekus Užvydžimo, Nečistatos ir Rūstybės“. Bet štai akys užklūsta už dviejų sasiuvinį rankraščio su elleraščiu „Vakaro mintys“. Tai paskutinis Maironio elleraščis, pradėtas rašyti 1931 metais ir baigtas trisdešimt antraisiais. Jo pirmieji posmai nedidelis knygutės „Ordo divini officii Recitandi“ paskutiniame lape.

I vakarus raudona Saulė leidės
Ir šyposios tylos ironijos skruostas
Žmonių nuvargintus ir prakaituo-
tus veldus
Lydėjo spinduliais, slaptingais ir
Ikeistais.

Kauno Dramos teatro linkmė

Pasikeitus politinei situacijai, kintant aplinkybėms, turi keistis ir jų refleksija, grįžtant į visuomenę iš teatro scenos.

Teatras turi duoti visuomenelio praeities istorijas, dabarties vaizda ir kelius, kuriais turi būti einama į ateitį — šūkiu: „Teatras eina su gyvenimo srove.“

Siemiet, pradėjus sezona, suvaidinus pirmuosius spektaklius, drama susilaukė priekaištu, buvo apkaltinta atsilikimui. Tačiau, pažiūrėje iš arti, pamatysime, kad to atsilikimo priežastis glūdi praeityje. Jei drama atrodo išsiemus, tai prisiminkime praeitą teatro sezono, kuris dramai nieko nedavė. Talenčišnėjosi rašytojai, kurie atsisakė „susiprasti, persiorientuoti“, buvo užčiaupti, visa elė veikalų, kaip „nellaudiški, netarybliški“, išmesti iš repertuaro. Dramai buvo leista valdinti tik propagandai, žodžiu — merdėti. Ispūdis — kad drama praeitą sezono buvo uždaryta. Užtat ši sezono pradedant, dramai teko „stiprybės semtis“ iš priešbolševikinės praeities — skubėti atnaujinti ar anuo metu valdintuosius veikalus. Tuo būdu scenoje vėl pasirodė Otto Ernsto „Direktorius Flaksmannas“ („Auklėtojai“), Silelio „Klastra ir Meilė“, V. Krėvės — Mickevičiaus „Zenetas“, P. Vaiciūno „Sudrumsta ramybė“ — atnaujinti rež. P. Kubertavičiaus, ir Moljerio

„Taitliufas“ — atnaujintas meno vadovo rež. J. Monkevičiaus, kuris pereitai sezoną dirbo režisūrių darbų Vilniaus Dramos teatre. Atnaujinami P. Vaiciūno „Prisikėlimas“, Silelio „Marija Stuart“, kuriuos ruosia P. Kubertavičius, repeteujamas Laslo Fedoro „Brandos atestatas“, režisueramas J. Monkevičiaus. Si premjera tikimasi paruošti lapkričio pradžioje. Dar šio sezono pirmoje pusėje būsanti pastata P. Valčiūno nauja pjesė „Tėviškės pastogė“ ir viena kita komedija. Be to, dar bus atnaujinti Goldoni „Viešbučio ūžmininkė“, Gogolio „Revizorius“, V. Krėvės — Mickevičiaus „Šarūnas“, o antroje sezono pusėje numatomas pereiti į daugiau klasikinį repertuarą. Tokiu būdu bus stengiamasi, kad išvalyti repertuaro teiktu teatro lankytojams lygiai lengvumo, lygiai rimties.

Jei iki šiol drama jautė savo darbu visokių klifių, pasireiškiančių dėl pertvarkymų ir naujų užsimonimų, tai dabar visos tos klifūs naujosios vadovybės sėkmingsai pašalinamos. Siekiama didesnio aktorių tarpusavio bendravimo, būdžiukumo, atsidavimo darbui. Ypačiai atkreiptas dėmesys į jaunius aktorius, kaip kad niekad nebuvę anksčiau. Jiems teikiami platūs galimumas visapusiškai scenos darbe pasireikšti. Net ir materialinės yu būklė padaryta tokia, kokia iki šiol jauniesiems dramai nėra buvusi. Meno vadovybė nusistačius sudaryti kuo glaudžiausiai dirbant kolektyvą. Siekiama nedaryti jokio skirtumo tarp jaunuų ir senųjų. Tai nereikia išgirdi dirbusių, patyrusiu ir tuo būdu užsitaravusiu nustūmimo į užpaku, bet tai reiškia jaunosis

kartos įleidimą į vyresnių ūžmininkų būtų mokomis ir liktų garbingais pasekėjais. Tuo būdu toli lygibė, apie kuria tiek buvo kalbama praeityje, praktiškai įgyvendinama tik dabar. Siuo metu Švietimo Vadybos ūžminio prie Kauno Dramos jau nebaigtas. Vaidybų Studija. Jos vadovybė — meno vadovas rež. J. Monkevičius ir rež. P. Kubertavičius. Lektoriai pakviesi. Dramos Teatro aktoriai, literatai ir kiti. Studija turi gerai įrengtas erdvias pastapas.

St. Būdavas

Vokiečio įspūdžiai Vilniuje

„Der Stuermer“ (Nr. 41) deda vieno vokiečio karievio įspūdžius iš išlaikinio Vilniaus. Jis sako, kad po bolševikinio viešpatavimo metu vokiečių kariuomenę gyventoja svelkino su džiaugsmo ašaromis.

Tik žydės išsigaudus žürėjo į žygiojančią vokiečių kariuomenę.

Dar nakti prie išgyiuojant vokiečiams sukiolo lietuvių partizanai ir pradėjo kova su bégančiais bolševikais. Kai vokiečių kariuomenė jėjo, partizanai žygiavo per miestą kaip tvarkos grupė ir gabeno į kalėjimus tuos, kurie ligėjai laikė terore miesta. Tai buvo daugumojė žydai.

Vilniaus miestas su save barokinė statyba turi ne rytišką, bet galima sakyti, itališką išvaizdą. Mieste daug didingų ir gražių bažnyčių bei pastatų, platių gatvių, miesto centre kalnas su senovės pilimi. Gyventojai daug augalot, šviesiaplaukių ir šviesiaukų vyrų bei moterų. Iš pirmo žvilgsnio matyti, kad

žmonės niekuomet nenusilenkia bolševizmui.

autorui keletą kartų teko grābti, kaip Maironis tomis progomis su aikšiu priekaištu kalbėdavo apie tuometines mūsų jaunųjų rašytojų kūrybos priemones, minėjimo simbolizmą, futurizmą ir kt. (apie 1926-9 m. m.), kas tada kaip tik buvo dar madinga. Savo auklėtiniam pasaulinių klasikų kūrinių — Homera, Dante, Ad. Mickevičių, Gėtė, Mopasana ir kt. Taip pat jis pasiguodosavo, kad mūsų rašytojai beveik nesilima istorinių temų. Jis buvo tos nuomonės, kad jaunieji rašytojai perduo skubiai ir su kukliais daviniais nori prasiveržti į literatūros žvaigždes. Anot jo, kurti reikią palengva ir pasiruošus; kas parašyta, tegul pagiulį ir subrėstą. Apie materialinę rašytojų paramą Maironis taip sakydavo: Jei jaunuoju slypi didelis talentas, jis neprāžus, jis prasiverž net ir pro labai nepalankias aplinkybes — materialinis aptumas šiuo atveju didelio valdymo nevaldina. Tačiau Maironis čia nebuvo toks griežtas: patyrė savo auklėtinį tarpe turint ką nors literatūrinį paremdavo.

Kauno kunigų Seminarijoje Maironio laikais buvo literatūrų rateliai, į kurį būrėsi literatūra susidomėjant auklėtiniai. Tokiam rateliui Maironis pritardavo. Jo gimimo ir varšinių sukaktį — spalio 20, į Jono Kantiečio dieną — auklėtiniai visuomet pagerbdavo išskilingumu susirinkimui, kur dalyvaudavo paš Rektorius, profesūra ir kai kas iš pašaliniai. Ta proga minimo ratelio nariai paskaitydavo savo kūrybos. Štai jaunujų pasirodymais, kaip tekdavo nugirsti, Maironis būdavo patenkintas.

Tuo metu netoli kun. Seminarijos (sv. Kazimiero Dr. Jos namuose) gyveno prel. A. Dambrauskas — Jakštės. Jis dažnai valkštine davo Seminarijos sodely, skaitydavo breviorių ir, jis baigęs, vartydavo naują knygą, laikraštį ar žurnala. Jis žinojo, kurie Seminarijos auklėtiniai savo kūrybą ir iškraščiuose spausdina. Jei kai kurie auklėtiniai raštai Jakštui nepatikėdavo, jis tuo skubėdavo pas Maironį ir šiam griežtai įsakydavo jo nurodomą autorių attinkamai pavaikti. Jakštė pastabas Maironis išklausydavo ir kartais reagodavo, tačiau šiuo ažviliu jis turėjo savo liniją ir, kaip atrodo, buvo nepalenkiamas. Tai pasako ir tas faktas, kad tada Kauno kun. Seminarijoje jauniesiems literatams buvo daug palankesnės sąlygos, negu kitose Lietuvos kunigų Seminarijose.

Standien tiek vyresnieji, tiek ir patys jaunieji kunigai rašytojai, kuriems teko išėti Maironio vedamą Seminariją, apie Jį turi šviesų ir neužgustumą atsiminimą.

Studentė dar papasakojo vokiečių kariuim apie bolševikų ūžmininkavimą Lietuvoje ir apie savo pačios pergyvenimus. Studentės painformavusi jis apie Sovietų okupaciją. — Mes jū nekvietėme, — pasakojo jis, — žinojome, kad bolševikai neša Lietuvai prasėjimą. Dėl to, bolševikams išgyiuojant į miestą, gatvėse nesimatė né vieno lietuvių, lenko ar gudo. Tik žydai išlindo iš Senamiesčio skersgatvių ir vokiečių raudonousiuose okupantus. Gatvės buvo pilnos besišapančių žydų, žydaitės mėtė žygiojančiems bolševikams gėles, o lietuvių sėdėjė nusimine savo butuose.

Studentė dar papasakojo vokiečių kariuim apie bolševikų ūžmininkavimą

Kaip naikinamas apsuptas priešas

Vaizdingas vieno apsupimo kautynių aprašymas

Sarvuotosios bei motorizuotosios divizijos trenkia smūgius priešui, kuris prieš tai stipriai buvo apdažytas aviacijos ir artilerijos. Keliose vietose įvaromi kyliai, kurių galai susiejė sudaro žiedą apie tam tikrą priešo karių pajėgų dalį.

Priešas tokiu būdu atsiduria nelyginant mažę;

vokiečiai tai vadina „katilu“, prancūzai „kišene“. Kaip bepavintume, bet tokiamai maiše, kišenėje ar katile atsidūres priešas pradedamas virinti ir, žinoma, po kurio laiko galutinai sunaikinas. Ryti fronte, žinom, buvo nevienas toks maišas; paskutinieji buvo ties Viazma ir Briansk.

Vienas vokiečių fronto korespondentas šitaip vaizdingai aprašo marš. Timošenko jėgų apsupimą vienam katile. —

Savaicių savaitėmis pulkai ir divizijos čia sudarinių geležinių žiedą. Ištisas savaites sovietai puldinėjo mūsų pozicijas ir vis būdavo atmušami. Ištisas savaites glūdėjo vokiečių pėstininkai ankstutose apkasuose ir purvinose landomėse su šautuvu rankoje ir granatomis prie šono. Jie nežinojo nei miego, nei poilsio, buvo išvargė ir purvini, nudrįsė ir išsekė; jie dažnai gal po tuziną kartų į dieną atmušinėjo pilkaveidžių būtybes, kurios puolė vokiečių linijas. Su paskutinėmis granatomis jie kirdavo priešo šarvuocius ir su durtuais valydo iš apkasų ten išburovusių priešus. Tai buvo atakų kova, kurioje kiekvieną valandą buvo kaunamas dėl visko.

Bet, štai, tie vokiečių kovotojai išlopo iš apkasų ir nusipurtė purva.

Fagallau atėjo įsakymas pulti,

kurio jis taip seniai laukė. Prie molinių apkaso sienu jau kabojo flurerio atsižiūkimas didžiajai lemiamajai koval. Kitą rytą, rūkams dar tebedengiant apylinkės kontūrus, visame plačiame fronte jau užbaubia tūkstančiai plačiagerkliai patrankai ir iš priešo pozicijų pradeda urgždamos lėkti granatos. Nuo sprogimų pradeda drebėti žemė, ir i dangu ima trykšti juodi žemės fontanai.

Kaip aname prie Bugo ir vėliau įtūsuse puolimose, taip ir šiandien artilerija buikiai smogė netikėta smūgi. Priešo apkasus ir lauko įtvirtinimus daužo nepa-

PAVAIRINKIME VALGIUS

Rašo ponai Gaul
ANTROJI SAVAITĖ

Pirmad.

Pietūs: kopūstu sruuba (sunaudojant daržovių likučius iš sekmadienio), duonos įpkapas su vaisiais.

Vakarienė: raud. burokelių salotai, lašiniai, keptos bulvės.

Antrad.

Pietūs: bulvių sruuba, troškinti pavidorai, makaronai.

Vakarienė: keptos su kmynais bulvės, rugštūs kopūstai.

Trečiad.

Pietūs: pakepintų miltų sruuba, morkų daržoviene, bulvių kukulai.

Vakarienė: likučiai nuo pietų, duona, sviestas.

Ketvirtad.

Pietūs: burokelių sruuba, kruopų kūsės kepsneliai, salotai.

Vakarienė: bulvių salotai, agurkai, duona, dešra.

Pentad.

Pietūs: perlinių kruopų sruuba, kūsės, bulvių kūsės.

Vakarienė: morkų salotai, raud. burokelių salotai, duona.

Šeštad.

Pietūs: mėsos sultinys su daržovėmis ir bulvėmis (vienu puodo patiekalas).

Vakarienė: prosų kruopų kūsė su kompotu.

Sekmadi.

Pietūs: pakepintų kruopų sruuba, marinuotas kepsnyas, bulvių kukulai, kepti obuoliai.

Vakarienė: sviestainiai, agurkai.

laujama ugnis, neleisdama jam nieko veikti.

Vienu metu su artilerijos ugnimi ir pėstininkai pradeda puoli.

ir pėstininkai pradeda puoli.

Ji turi išnaudoti staigaus užklupimo priešui padarytą išpūdi, peržengti niekeno žemę, prasiskverbtai pro vielų užtvaras ir įsiveržti į priešo apkasus. I sunkiuju granatu sprogimo tinklą įspina kulkosvaidžių ugnies pėdai ir rankinių granatų ugnis; į priešo pozicijas

krenta tikra šovinių kruša. Tada puola pėstininkai. Jie perbėga per lauką, kuris pasirodė išorėmis pozicijos karo savaitėmis buvo niekeno žemė, nugali vielų užtvaras ir paima pirmuosius apkasus, kuriuose atranda daug žuvusių ir sužeistų sovietų karių. Tolyn! Cia niekas neklausia, kiek prieš užmuštu ir gyvų: prieš visu akis vienas tiklas, kuris turi būti pasiekta.

Bet ir priešas jau nugalėjo pirmąjį išgasą, ir, štai, visuose kamposose užliupsnoja pasipriešinimas. Sparčiai ima šaudyti priešo arti-

lerija ir sudaro tirštą užtveriamą ugnį puolantiems vokiečiams. Bet jai tepasiseka puolėjus tik sulaičių, o ne sustabdyti. Dabar prasideda atakai kova dėl kiekvienos žemės raukšlės,

ir vokiečių pozicijos nusistoja tik popiet. Pėstininkai įsikasa, į pozicijas pastatomai kulkosvaidžiai ir priešankinai pabūkla.

Gali bolševikai ten džiaugtis vokiečių puolimą sustabdję; jie juk nežino, kad jų likimas jau nulemas. —

Ukrainoj toliau vejamas sumuštas priešas

BERLIN. X. 20. Iš karinių žaltinių DNB patyrė, kad Ukrainoje spalio 18 d. vokiečių kariuomenės daliniai ir toliau persekiuoja sumušta priešą. Daugelyje vietu buvo pralaudos iengtos lauko pozicijos, kuriose bolševikai iš dalies su stipriu arlergardu megino sulaukyti vokiečių žygiamą pirmyn. Priešas, visame fronte, kur tik jis parodė pasipriešinimo, buvo atmuštas, dažnai įtraukias į atakas kovas. Vienas upės ruože vokiečių kariuomenės daliniai pasiekė priešo padegtą tiltą; nepaisydami priešo artilerijos apšaudymo, vokiečių daliniai užgesino ugnį, kuriai dar nespėjo tam tiltui padaryti žalos. Buvo sunaikinti ke urū d' deli šarvuociai ir palm'os šešios patrankos.

Viduriniame Ryti fronto ruože buvo daugelyje vie'u pralauda ypatingai stipriai iengta ir visomis tūrimomis jėgomis bolševikų nepaprastai atakai į gina pozicijų sūsima. Prėsindamies sovietų priešo artišuoliams, kurie buvo šarvuociu remiami, vokiečių kariuomenės daliniai rugpjūčio 18 d. tik vieno'e vietoje sunaikino 18 didžiųjų tankų. Sunaikinus kitas dvi apsupias bolševikų karines grupes, i vokiečių rankas pateko 7.000 belaisvių ir daug karo grobio. Bolševikams padaryta labai dideliu nuostoliu užmuštais ir sužeista.

JAU TIK LIKUČIAI

BERLIN. X. 20. DNB agentūrai iš kompetentingų žaltinių pranešama, kad spalio 18 d. buvo baigtos valyti nuo pašutinių sovietų likučių apsupimo mūšio sritys, esančios į pietus nuo Briansko. Viename iš apsupimo žiedų apsuptu sovietų likučiai buvo sunaikinti, padarant priešui nuostoliu sužestais ir užmuštais. Ligi šiol tu-

rimomis žioniomis, toje vietoje i vokiečių rankas pateko 5.913 belaisvių, 9 patrankos ir keli šarvuociai. Paskutiniame, toliau į pietus esančiame apsupimo žiede bolševikų pajėgos buvo sunaikintos, padarant priešui dideliu nuostoliu sužestais ir užmuštais. I vokiečių rankas ten pateko daug grobio ir lig' šiol prisikaityta daugiau kaip 1.000 belaisvių, jų tarpe 13-sios sovietų armijos štabo karininkai.

Spalio 18 d. būvyje ir naktį i

spalio 19 d., pagal dabar nustatytus davinius, iš viso buvo numušti 94 sovietų lektuvai. 61 iš ju buvo numuštais per oro kautynes, 28 sovietų lektuvus numušė zenitinė artilerija, o penki buvo sunaikinti žemėje.

AIRIJAI GRESIA PAVOJUS BŪTI ITRAUKTAI Į KARA

AMSTERDAMAS. X. 20. Reuterio agentūros žinomis iš Dubline, de Valera sekundienėj savo kalboje Wexfordje pasakė, kad airių tauta nesuprantanti, koks jis gresiai pavoju. Pavoju būti įtrauktiems į karą visi protinė ūmonės turi laikyti labai galimu. De Valera toliau pareiškė, kad Airija ruošiant's karui tilti paviršutiniškai, užuot ruošus rimtais ir su didžiausiu įkaršiu. Kariuomenė dar pilnai nesudaryta. Jo manymu, negalima esą būti ramiems, turint prieš akis kara, per kuri gal būt, tūkstančiai žmonių kętoki vargą, kokio dar nėra niekuomet kente į kuriame airiai su didžiausiu pasirūpiniu kovos už visą, kas jiems brangu.

ANGLU SPAUDA SMARKIAI PUOLA JAPONIJĄ

MADRIDAS. EFE agentūros korespondentas praneša iš Londo-

no, kad anglų spauda ir toliau smarkiai puola Japoniją. Laikraštis „Times“, tarp kitų, rašo: „Rusijos teritorijos užnuolimas Tolimuojuose Rytuose būtų tiesioginis puolimas, nukreiptas į Didžiosios Britanijos ir Jungtinės Valstybių reikalus“. Ryšium su tuo EFE agentūros Londono korespondentas toliau praneša, kad Anglija nieko kito labiau netruksta, taip atviro konflikto tarp Jungtinės Valstybių ir Japonijos.

AMSTERDAMAS. X. 19. Kaip Londono radijas iš Maskvos praneša, išilgai kelių, vedančių į rusų sostinę, bus iengta nauja gynimosi linija. Maskvos priemiestių atliktu ginybos iengimui yra visiškai pakeisti.

Amerika konfiskavo 18 Peraus bombonešių

LIMA. Peraus vyriausybė vali oficialiai pranešė, kad Jungtinės Valstybių valdžios organai Bostone konfiskavo 18 lengvųjų Douglaso bombonešių, kuriuos Peru pirkosi iš Norvegijos. Komunitate konstatuojama, kad už lektuvus Norvegijoje buvę sumokėta grynas pinigas ir kad apie pirkimą buvę pranešta Jungtinės Valstybių užsienių reikalų ministerija. Vėliau užsienių reikalų ministerija davė leidimą krovinių išgabenti iš vieno JAV uosto. Po pakrovimo New Yorko multininkai priesingai teksel, neleis išplaukti, nes lektuvai „buve svetimos valstybės nuosavybė“. Peraus vyriausybė spalio 6 dieną pareiškė protestą ir reikalavo lektuvus grąžinti, nes tokis JAV elgesys prasilenkia su elementariausiu tarptautiniu

Vokiečių karių negasdina šaltoji Rusijos žiema

BERLIN. Vokiečių kariuomenės administracija visiškai paėgia, kareivius apribinti visu kuo, ko reikia pasisaugoti nuo Ryti Europos žiemos pavojų, pranešama iš kompetentingų vokiečių žaltinių. Lygiai taip pat, kaip vokiečių kariuomenės daliniai aprūpinti karštam klimatui Šiaurės Afrikoje, vokiečių karinių pajėgų nario Skandinavijos Šiaurėje ir Europos rytuose yra gave viską, ko reikia apsaugoti per šaltąjį metų laiką. Tuo atžvilgiu vokiečių karys turi didele pirmenybę prieš sovietų kari. Konstatuota, kad šimtai sovietų kariuomenės narių, kurie buvo paminti į vokiečių nelaisvę, buvo be marškinų, apatiniai kelnių ir kojinų. Sovietai, kurie, be to, yra netekę svarbių aprūpinimo sričių, kaip čia pareiškama, žemos šalčių bus paliesti neįgalystingi daugiau, negu vokiečiai, kurių pavyzdžingas aprūpinimas yra žinomas visame pasaulyje.

DIDŽIULIS METEORAS

MILANAS. Bolognaje penktadienį 21.30 val. buvo pastebėtas milžiniškas meteoras mėnulio dydžio. Šiaurės vakaru pusėje pasirodė meteoras vieną sekundę nušvietė dangų žalsva, dienos skaidrumo šviesa ir turėjo ilgą liepsnojančią uodegą.

ROMA. Baigės savo 2 mėnesius trukusią Balkanų kelionę, pasiuntinys Dr. Clodius iš Budapešto atvyko į Italijos sostinę.

Anglai jau nebelaikia stebuklų...

BET VIS DAR PLEPA APIE „ATSIKRAIMIMO“ KAUTYNES

ZENEVA. X. 20. Antrašte „Sun-kusis darbas ir didesnės aukos“ laikraštis „Sunday Times“ tarp kita ko rašo: Mes nesame tie, kurie sojrė vyriausybę, matant beveikišką padėti Sovietų Sajungoje, pradėti palengvinimo ofenzivą. Mes norime su savo sprendimui palaukti ir išlaikyti, kaip galima aiškesnę galvą savo simpatijoje sajungininkui, kuris dalyvauja didžiausiose „atsikraimimo“ kautynėse, kurios bet kada buvo pasaulioje. Mes manome, kad šiuo momentu darome visa, ką betarpiskai galime. Iš Beaverbrookio ir Harrimanio nereikia laukti stebuklų. Mes tikimės, baigia angļų laikraštis, kad šiuo pastarųjų savaičių išvykiai pašalinis paskutinės illuzijos, jog esas galimas koks nė „patogus“ karas prieš moderninę Vokietiją.

NEW YORKAS. United Press žinomis iš Londono, policijai keilia dideli susirūpinimą nužudymu ir užpuolimui padaugėjimais apteminiu metu. Vien per pastarųjų 8 dienas Londone išvyko 4 nužudymai. Be to, vis labiau nusiskundžiama, kad gatvėse kabinamas prie paskirai e'nančių moterų.

ROMA. Ypatingoje audiencijoje Popiežius priėmė Jungtinės Valstybių ambasados prie Sv. Sosto atašę Tittmaną. Atašė Popiežiui pristatė keliai Jungtinės Valstybių ambasados prie Kvirinalo narius, kurie netrukus numato išvykti.

PRAHA. Už pasikartojuisius ūkinio sabotažo aktus karo lauko teismas Prahoje nuteisė mirti žemės ūkio ministerijos vyresnį skyriau patarėją Franz Frolku ir dar kelis kitus asmenis, jų tarpe penkis žydus.

Laimėjo LGSF ir Kovas

Vakar buvo pradėtos vieno rato Kauno futbolo pirmenybės. Zaidė LGSF—Tauras ir LFLS—Kovas. Ilgokai trukė lietus subiurino alkste, dėl to rungtynės nustojo idomumu ir žaidikai turėjo labai stengtis, norėdami kiek pakankamiai valyti imirkus kauoli. Apskritai, iš abiejų rėkėjiminių pirmuoju atėjė rėkėjiminių. Vietrinas per 12:37 min. Antra vieta teko Saldaičiui, trečiuoju atskubėjo Kalpkas. Siu bėgimui buvo uždarytas šiuo metu lengviosios atletikos sezona.

Dviračiai ir krepšin

Indijoj visuotinis pasipiktinimas

SANCHAJUS. Indijos visuomenė, kaip iš Kalkutos pranešama yra itūžusi dėl vicekaraliaus pranešimo, kad sovietams reikią siusti vaistų ir medicinės aprangos. Nurodoma, kad Indijoje kasmet miršta cholera 10⁴ milijonų, influenza — 14 milijonų, maru — 12,5 milijono ir maliarija — 30 milijonų žmonių. Žymus tu žmonių nuošimtis galėtu būti išgelbėtas, jei nestigtu vaistų. Dėl to būtu nuodėmė, jei britai Indijoje būtinai reikalingas medžiagias siusti į Sovietų Sąjungą.

DAR DU LAIVAI PERLEISTI ANGLAMS

NEW YORKAS. New Yorko laivininkystės suoksniose pranešama, kad du naujausiai ir greičiausiai Jungtiniai Valstybių prekybos laivyno laivali esą perleisti anglams. Tai yra 6.550 tonų talpos laivas

"Extavia", kuris priklauso Amerikos eksporto bendroveli. Jis buvo dar nesinėlai pastatytas ir kaštavo 2 milijonus dolerių. Antras yra 7.500 tonų laivas "Hawaiian Shipper", priklausas Matsono laivų susiekimo bendrovelė.

AFGANISTANO VYRIAUSYBĖ ATSAKE

NEW YORKAS. United Press pranešimu, Afganistano vyriausybė jiekiė Anglijai ir Sovjetų Sąjungai notą dėl abiejų valstybių padarytų žinių.

STOCKHOLMAS. Vyriausybė išakė konfiskuoti kairiai radikalium Stockholmo laikraščiu penktadienio numerius.

BERLIN. Fiureris apdovanojo nusipelnius pramonininką ir ūkio vadovą generalinį direktorių Dr. Ernst Poensgeną jo 70 mečių amžiaus sukaktuvui proga Vokiečių Reicho Erelie Skydu.

ZAGRABAS. Kroatių valstybės vadas penktadienį priėmė dabar kroatų sostinėje viešintį italių provincijos Ljublanos gubernatoriu Grazioli. Italų svečias padare viziutis ir kitiemis vyriausybės nariams.

SKELBIMAS

Ieškomi berniukai, kurie galėtų išnešioti laikraščius į namus.

Kreiptis „Kauener Zeitung“ Miškų g-vė Nr. 11. 2030(1)

AUFAHME NEUER STUDENTEN IN DIE LANDWIRTSCHAFTSAKADEMIE DOTNUVA

In das erste Semester des Landwirtschaftlichen Akademie in Dotnuva werden alle Schüler mit Mittelschule oder auch höhere Bildung angenommen. Das Gesuch muss bis zum 28. 10. 1941 an der Rektorat Akademie oder der Kanzlei der Landwirtschaftsverwaltung in Kauen (Kestučio 15) abgegeben werden. Dem Gesuch muss das Attestat der genossenen Bildung oder seine Abschrift sowie eine Zuverlässigkeitsscheinigung beigelegt werden.

NAUJI STUDENTU PRIĖMIMAS Į ZEMĖS ŪKIO AKADEMIJĄ

I Žemės ūkio Akademijos Dotnuvoje Agronomijos Skyriaus pirmą sezoną priimami baigę gimnazijas arba tolygų mokslo išėjus eji asmenys. Akademijos Rektoratu vardu parašytai prašymai iki spalio mėn. 28 d. įteikiami Žemės ūkio Akademijos arba Žemės ūkio Vadybos Kanceliarijoje Kaune (Kestučio 15). Prie prašymo pridedamas brandos atestačiai arba jo nuoraidas ir išskiriamos pažymėjimas.

RADIJO PROGRAMA

ANTRADIENIS, 21. X.

20.30 Vokiškai lietuviams; 20.45 Dr. J. Matusas: Kultūra, ir gyvenamasis momentas; 21.00 Saloniškio orkestro koncertas; 22.00 Žinios vokiečių k., po ju — žinios lietuvių k., šokių muzika; 23.00 Programos pabaiga.

Kauno Jaunimo Teatras

Seštadienį, spalio 25 d., 16 val.

12 BROLIU JUODVARNIAIS LAKŠCIUSIU

S. Ciurlionienės 4 pav. pasaka

Sekmadienį, spalio mėn. 26 d., 15 val.

TEVO PALIKIMAS

3 pav. inscenizuota llaudies pasaka.

BRĒMENO MIESTO MUZIKANTAI

4 pav. inscenizuota brolių Grimmų pasaka.

KONCERTINE DALIS

Bilietai parduodami teatro kasoje (Laisvės al. 41, telef. 23717) nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val.

Kauno Teatras

Antradienį, spalio 21 d.

MARIJA STUART

F. Sillerio 6 p. tragedija

Bilietai nuo 1—8 rb.

Trečadienį, spalio 22 d.

RIGOLETTO

Verdi 4 v. opera

Bilietai nuo 3—15 r.

Pentadienį, spalio 24 d.

ZENTAS

V. Krėvės-Mickevičiaus 8 pav. sodz.

gyv. valzai

Bilietai nuo 1—8 rb.

Seštadienį, spalio 25 d.

TANNHÄUSER

R. Wagnerio 4 v. opera

Bilietai nuo 3—15 rb.

Sekmadienį, spalio 26 d., 13 val.

KLASTA IR MEILĖ

F. Sillerio 5 v. tragedija

Bilietai nuo 1—8 rb.

Sekmadienį, spalio 26 d., vakare

GULBIU EŽERAS

P. Čaikovskio 4 pav. baletas

Bilietai nuo 2—12 rb.

Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

Skelbimas

K. V. B-vés „PARAMA“ Skėčių skybėlių dirbtuvėje, Gardino g. Nr. 64/3, tel. 26297, atliekami skėčių skybėlių ir kepurų pataisymai.

Ten pat priimami ir užsakymai.

Darbas atliekamas greit, sažiningai ir pigiai.

K. V. B. „PARAMA“ Gamybos skyrius

2031(1)

Energijos Valdybos telefonai

(Duonelaičio g-vė 25-d.)

1. Valdytojas 24250

2. Igaliotinio Energijos Ūkui dipl. inž. EBERLE 23319

3. Techninių srities vedėjas, Statybos ir el. eksp. skyr. V-jai 29859

4. Ūkinės srities vedėjas ir vyr. buhalteris 20559

5. Administracijos Skyrius 21879

6. Buhalterija 29804

7. Durpynų eksp. skyr. 29860

8. El. Eksp. skyrius 29861

9. Prekybos skyrius 20207

2032(1)

Akc. B-vés „Maistas“ Centras, Kaunas, Mickevičiaus g-vė 5,

telefonų sąrašas:

Valdytojas 21884

Valdytojo pavaduotojas 22741

Bendrasis skyrius 21873

Technikos skyrius 21850

Prekybos Skyriaus Vedėjas — 22752

Prekybos Skyrius 21803

Veterinarijos Inspektorius 22752

Vyr. Buhalteris 21867

Gamybos skyrius 21858

Tiekimo skyrius 21826

Informacija 21824

Transportas 2019(1)

Reikallngi dipl. inžinieriai statybininkai ir technologai

Kreiptis: Krašto ūkio Generalinio Tarėjo Technikos Tarnybon, Gedimino g-vė 7, telef. 23892. 1979(3)

„I Laisvę“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2.—; darbo siūlantiems Rub. 10.—; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15.—; valdinėi ir prekybinėi istaigai skelbimai 1 petito eiliute 4 rub. Adresas: Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 24, tel. 26375. Administracija atidara nuo 8 iki 18 val. Leidžia a. a. b. „Spausdos Žodis“. Spausdina „Žaibų“ spaustuvė (Kaunas, Duonelaičio 24).

Riteriškumas

Gyvename ne vieni patys, bet drauge su kita. Kiekvieno piliečio laisvė seniai yra apibrėžta teisės savoką. Kiekvienas pilietis arba atskiras visuomenės narys tiek yra laisvas, kiek jis nekludo kito piliečio laisvės. O ta bendra visu laisvė yra nustatyta bendro visuomenės gyvenimo. Atrodo, kad tai aišku, visiems suprantama ir nereikalinga pataisų.

Betgi, kaip žinome, pataisų gyvenime dažnai reikia daryti. Laibai dažnai pasitaiko, kad vieno piliečio laisvė kliudo kito piliečio laisvę. Tada reikiama pataisų daro pati visuomenė, teismas, tam tikri pareigūnai. Viso to, be abejio, nebūtų, jei tokie „laisvi“ piliečiai mokėtų patys sutvarkyti savo veikimo laisvę. Būti laisvam tik savo veikimo rate, neliečiant kitos, taip pat galima. Tačiau, deja, ne visi tai daro.

Todėl i talką turi ateiti stiprios asmenybės, kurios savo pavyzdžiais, tam tikru riteriškumu, patrauktu kitus. Be abejio, nereikti suprasti, kad tokios riteriškos asmenybės turi i visų kitų „laisves“ žūrėti pro pirkštus. Tai būtų kaima, nes aplauki riteriškumas reiškia budėti, kovoti, pastebėti, o ne leisti kelti netvarką. Tačiau tada, kada priesas yra parblokštatas, kada iš priešo pasidaro tik žmogus, tada, be abejio, turi prabilti ir žmoniškasis jausmas. Visais laikais, bet kurioje kovoje taip yra buvę. Ypač tai ryšky kautynių lauke.

Tačiau ir ne karo lauke, bet čia pats visuomenėje, galima rasti riteriškumo pavyzdžių. Jel kas tvirtintu, kad modernusis gyvenimas nebeleidžia riteriškumo jausmo beturėti, tai toks pareiškimas būtų klaudingas. Ir dabartiniame gyvenime galima būti skirtingu nuomoniu, bet vis dėlto kova negali pašildyti nepadori, kur nebežiūrima jokių priemonių.

Taip pat žodžio išlaikymas gali mas ir būtinės. Jei žodžio negalima ir nenorima išlaikyti, tai jo ne reikia ir duoti. Kas negalima išeiti, to negalima ir žadeti. Atrodo, kad visa tai vykdyti negali suvaržyti bet kurios aplinkybės. O jei tai būtų kiekvieno piliečio, atselti, visuomenės nario daroma, tai netekėti kalbėti, kiek mūsų gyvenimas būtų giedresnis.

Minėjome, jog reikia žūrėti, kad gražus pavyzdys nebūtų išnaudojamas piktam. Todėl keliasi pasinaudoti, arba tikriaus „išnaudoti“ turi būti užkirsti. Betgi tokis užkirtimas vėl turi būti padarytas gražia, mandagia forma.

Gana dažnai pasitaiko, kad kilnus pavyzdžiai nukenčia, tačiau jie niekados nedingsta. Pvz., didysis Lietuvos kunigaikštis Kęstutis visados yra buvęs riteris. Jis visais laikais, visomis aplinkybėmis išlaikė savo žodį, atliko pažadetą darbą, nors pats tragediakalėjime žuvo. Tačiau jo riteriškas paveikslas niekados nežada išblesti.

Suomijos karo grobis

HELSINKIS. X. 18. Apie suomijos kariuomenės pažintą karo medžiagą ir suomijos karinius laimėjimus oficialiai pranešta: Iki spalio 1 d. suskaiciuotas šis karo grobis: 501.000 šautuvų, 2.500 rankinių kulkosvaidžių, 1.500 kulkosvaidžių, virš 1.000 granatų, 1.040 patrankų. Be ginklu, pažintas didelis kiekis šaudmenų: 30 milijonų šautuvų patronų, 100.000 patrankų ir granatų, virš 1.000 sunkvežimių. Arklių pažintas daugiau kaip 12.500. Jų dalis atiduota grįžtančiams atgal Karelijos gyventojams, kita dalis — papildyti kariuomenės ištakliams.

NANKINAS. Naujo Japonijos kabinto sudarymo proga prezidentas Vancingvejus pasiuntė generalui Tojo sveikinimo telegramą.

Šeštadienį palaidotas dr. J. Žemgulys

Praėjusi šeštadienį Kauno kapinėse greta nesenai supiltų žuvusių partizanų kapu išaugo dar vienas naujas kapas. Jame amžino pailsio vieta suraudo brangus mūsų tautietis Dr. J. Žemgulys.

Velionies palydėti paskutinėn keliomén 14.30 val. prie Anatomikumo susirinko didžiulė žmonių minia: ševelionės giminės, draugai, pažintami, jo gydyti ligonys, kuris neveniam jis išgelbėjo gyvybę. Buvo sunėsta daug vainikų ir gėlių. Karo invalidų orkestras grojant, velionies palaikai Kęstučio g. ir Vytauto prospektu buvo atlyditi į kapus. Kapuose prie duobės pirmas prabilo velionės bendradarbis buv. Karo Ligoninės kapelionas kan. A. Sabaliauskas, kuris savo kalboje pabrėžė, kad velionės yra idėjinės kovos auka: Brutalus, pasiryžęs viską naikinti ir griauti, kas tik nesutinka su jo šeitniška doctrina, komunizmas ir išmūsiaus tautos eilių išplėšė nemaža aukų, kurų viena žymiųjų diai ir laidojama.

Po to bendradarbiu ir velionės draugu vardu kalbėjo buvęs jo viršininkas gen. V. Nagius. Suminėjės velionės biografinius duomenis, generolas ypač pabrėžė velionės nuopelnus moksliui ir karo sanitarijalui.

Daktaras J. Žemgulys, — kalbėjo gen. Nagius, — nuo 1920 iki 1922 m. buvo „Medicinos“ redaktorius ir visa laiką uolus to laikraščio bendradarbis. Jame buvo atspaustinta daug jo straipsnių ir referatu. Tarpe ju daug medicinos literatūros apžvalgu, daug visuomeninio pobūdžio rašinių, apie medicininių mokymą, medicinos laikraščių ir gydytojų tarnybos reikalus, ė. Vaškys, eil. Pliauskys, eil. Valaičius, eil. Stanevičius, eil. Magdišauskas, eil. Varnas, eil. Stulginskis, eil. Tiskus, eil. Stasikūnas Kazys, eil. Bortaičius Jeronimas, eil. Narkevičius Petras, eil. Ribinskis Antanas, eil. Bartkus Stasys, eil. Seifus Antanas, eil. Bitkevičius Juozas, eil. Svedavicius Juozas, eil. Jasinevičius Bronius, eil. Jasinevičius Povilas, eil. Natušiaus Jurgis, eil. Aršauskas Donatas, eil. Brazys Petras, eil. Šniška Petras, eil. Cibulskis Pranas, eil. Musėjūnas Jonas, eil. Valungevičius Domas, eil. Kasperavičius Matas, eil. Navickas Alfonsas, eil. Ceponis Benjaminas, eil. Kelmėlis Antanas, eil. Kalpokas Jonas, eil. Kriščapinas Kazys, eil. Kraunauskas Justinas, eil. Lipinskis Kazys, eil. Puidokas Pranas, eil. Žibūda, eil. Piščikas, j. pusk. Vitkevičius, eil. Piščerskis Vladas (grizo iš Tombavos belaisvių stovyklos).

Kur šie kovotojai yra, žinių gali suteikti Lietuvos Savisaugos dalių štabas Vilniuje, Jėzuitų g. Nr. 3. Beje, šiemis kovotojams laišku pa-

nesunku dirbtu nuo ankstyvaus rytų iki velyvo vakaro. Taip buvo ne dėl to, kad dirbantieji nejaudavo nuo vargo, bet dėl to, kad darbas buvo malonus, nes Dr. Žemgulys mokėdavo ir paprasčiausia gydytojo darbą padaryti įdomu. Jis nepalikdavo jau nuo gydytojų savo likimui, jis jiems nuolat vadovaudavo, nuolat nurodėdavo naujus darbo kelius, naujas darbo sritis. Jis vertindavo savo padėjėjus ir vald'nius ne dėl pataikavimo, bet dėl to, kad jie sugebėdavo dirbtu.

Griežtai reikalaudamas iš savo valdinio darbo našumo, jis ir pati buvo jems geriausias pareigos žmogus pavyzdys. Reikia, pripažinti, kad sunokus ir dažnai labai rizikingas chirurgas, darbas jam nepaprastai sekėsi. Reikia stebėtis, kad per daugelį metų pereinant per jo rankas šimtams operuojamų ligonių ar sužeistų, Karo Sanitarijos Valdyboje beveik kiekvienas.

Mielas Juozas, mes, Tavo draugai ir pažintieji, bendraudami su Tavim tiek prie darbo, tiek ir kitomis programomis, visuomet matėm Tave rimta, susikaupus, labai retai besiūpsanti. Mes buvome priprate prie Tavo griežtumo, o kartais ir prie Tave žemaitiško atakalumo, bet Tavo žodis visuomet buvo mums svarus, reik-

mingas. Kai mes kuo nors perdaug džiaugėmės, Tu atsaldiavai siek tiek mūsų jausmus, bet išlūdesi valandomis. Tu paveikdavai gaivināčiai ir sukeldavai vilčių. Mes Tave gerbėm ir mylėjom, • šandien Tu mums esi dar lab'au brangus.

Esu Lietuvos Sveikatos Reikalių Valdytojo įgaliotas šioje vietoje Tau mylimai žmonai ir našliaiems valkams pareikštį giliausia užuojuauta, o Tau už nuveiktus Tėvynės darbus pareikštī didžiąją pagarbą ir padėkā. Ta pat reiskiu Tau ir aš, buvęs Tavo viršininkas ir bendradarbis kariuomenėje. Ta pat reiškia Tau ir „Fraternitas Lituanica“, kurios narių Tu daug au negu 30 metų buvai.

Pagaliau iš gėlumos širdies, mielas Juozai, tariu Tau ačiū vardu visų Tavo operuotu, kurį šimtai, o ju tarpe ir aš esu, kuriems Tu išgelbėjai gyvybę... Deja, Tau niekas nestengė jos išgelbėti".

Dar atsirado 50 karių

Lietuvos Savisaugos dalių štabas Vilniuje žmonių dienomis gavo patikimą žinią, jog šie buv. lietuvių korpuso kovotojai, apie kuriuos jokiu žinių neturėta, tikrai yra sveiki, gyvi ir laisvi:

j. pusk. Urmanavičius Petras, j. pusk. Polžūnovas, eil. Kondrotas, eil. Pilipovas, eil. Mačius, eil. Banya, eil. Mylimas, eil. Imbrozas, eil. Čiupas, eil. Balkevičius, eil. Žandaravičius, eil. Vaškys, eil. Pliauskys, eil. Valaičius, eil. Stanevičius, eil. Magdišauskas, eil. Varnas, eil. Stulginskis, eil. Tiskus, eil. Stasikūnas Kazys, eil. Bortaičius Jeronimas, eil. Narkevičius Petras, eil. Ribinskis Antanas, eil. Bartkus Stasys, eil. Seifus Antanas, eil. Bitkevičius Juozas, eil. Svedavicius Juozas, eil. Jasinevičius Bronius, eil. Jasinevičius Povilas, eil. Natušiaus Jurgis, eil. Aršauskas Donatas, eil. Brazys Petras, eil. Šniška Petras, eil. Cibulskis Pranas, eil. Musėjūnas Jonas, eil. Valungevičius Domas, eil. Kasperavičius Matas, eil. Navickas Alfonsas, eil. Ceponis Benjaminas, eil. Kelmėlis Antanas, eil. Kalpokas Jonas, eil. Kriščapinas Kazys, eil. Kraunauskas Justinas, eil. Lipinskis Kazys, eil. Puidokas Pranas, eil. Žibūda, eil. Piščikas, j. pusk. Vitkevičius, eil. Piščerskis Vladas (grizo iš Tombavos belaisvių stovyklos).

Kur šie kovotojai yra, žinių gali suteikti Lietuvos Savisaugos dalių štabas Vilniuje, Jėzuitų g. Nr. 3. Beje, šiemis kovotojams laišku pa-

siusti tuo tarpu dėl susisiekimo stokos negalima.

Po vienos, kitos savaitės, kaip laukiama, bus gautas dar 70 kovotojų sarašas, apie kuriuos ligi šiol nieko nežinota.

ZUVO PLK. LIORMANO SŪNUS RAIMUNDAS LIORMANAS

Jis buvo Raseinių gimnazijos mokinys. Gelbėdamasis nuo bolševiku-

kaip ir jo tėvai, išvyko Vokietijon 1941 m. kovo 6 d. Balandžio 5 d. istojo savanoriu į Waffen SS, Brunn. Po apmokymo pateko Osteroden, Klaipėdon. Iš ten per Gargždus, Kryžkalnį, Kelmę, Šiaulių, Ryga į šiaurės frontą, kur 5 rugpjūčio apie 8 val. ryto ties Stepanovu žuvo kovoje su bolševikais.

Buvo gabus, rintas, kartu linksmas, taryba kariuomenėje nesiškysdavo.

Į Žuvų Tresto veiklos

25% visų vandenu eksplotavato pats žvejybos treistas, turėdamas tris žvejybos ūkius: Dukšto, Anykščių ir Kaunas i savaitę galės gauti žuvies apie 20 tonų.

Normali vieneriu metu žuvies produkcija iš viso 70.000 ha vandens ploto galėtu siekti viena milijonai, du šimtus tūkstančių kg. Sventojo normaliomis salygomis kasmet gali duoti ligi 3 mil. kg žuvies. Taip pat Sventosios uosto vartai yra labai seklii, kas sunkina žvejams išplaukti į jūrą.

Ir esant kiek didesnėms bangoms, žvejal visai negali išplaukti jūron.

Lietuvos teritorija žvejybos atžvilgiu padalyta į penkis rajonus: Kauno, Vilniaus, Zarasų, Šiaulių ir Sventosios. Sliuose rajoniniuose miestuose yra isteigta žuvies tresto bazės, kurios iš dalių vykdė ir priziūri žvejyba ir realizuoja žuvį.

Dėl transporto, susisiekimo trūkumu, taip pat dėl mažų kainų, mokamus žvejams, žuvies produkcija buvo labai sumažėjusi.

Kaunas aprūpinamas žuvimi taip: du kartu per savaitę Kaunan atvežama žuvis iš Zarasų rajono, iš Semeliškių bei Aukštadvario rajono ir iš Užnemunės (Daugų, Metelių, Lazdijų, Veisiejų ir Simno). Iš Zarasų ir iš Sventosios kas savaitę Kaunas gauna apie 12 tonų žuvies.

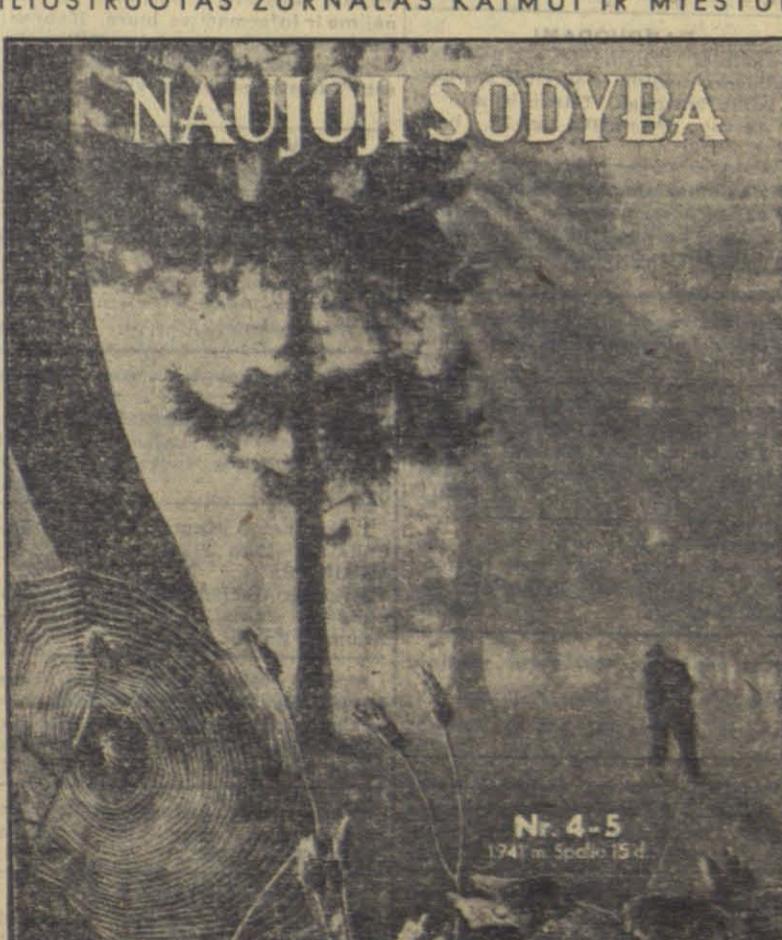
Anglai iš pasalų puola beginklius civilius gyventojus

OSLO. Norvegų telegramų agentūra praneša: Prie laivo „Richard With“ ir „Baroey“ puolimo prisideka dar anglų puolimai, nukreiptas į neapginkluotą norvegų pašto laivą. Vietoje laivo „Richard With“ Hammerfesto-Tromsoés linijoje buvo pradėjės kursuoti greitasis laivas „Vester Aalen“, 678 tonų talpos. Spalio 17 d. popiet klastingai, be jokio perspėjimo, į ta laivą vienės britų povandeninis laivas paleido torpedą netoli Oeksö fiordo. Tas norvegų laivas per kelias minutės nuskendo. Tegalima buvo išgelbėti tik kelis įgulos narius ir viena keleivė. To puolimo aukomis tapo daugiau kaip 60 norvegų. Ligiai šiol ikrant išplaukė šeši laivai. Laivas „Vester Aalen“ plaukė, visiškai nelydimas jokio karo laivo. Taip pat ir netoli nuo jo nebuvo jokio vokiečių laivo. Tas norvegų laivas visiškai nepriklausė vokiečių ginkluotosioms pajėgoms ir plaukė, patarnaudamas tik norvegų civiliniams reikalams. Laivas „Vester Aalen“ aiškiai buvo pažymėtas kaip Norvegijos pakraščių laivas, ir vokiečių kariuomenė iš principo atsakė nuo jo laivo panaujodimo, tuo nenorėdama pakentinti civilinių gyventojų susisiekimo reikalams. Sis iš pasalų paleistas šūvis buvo nukreiptas į nekariaujančią tautą.

i beginklius civilinius gyventojus, kurių tarpe buvo daug moterų ir vaikų.

GORTO BROŠIŪRA YRA „MOKINIO IŠSIKALBINĖJIMAS“

BERLIN. „Voelkischer Beobachter“ kritikuoja buvusio anglų kariuomenės vado lordo Gorto brošiūrą apie anglų katastrofos Flandrijoje ir prie Dunkerque'o priežastis ir tuos paaikinimus vadina „mokinio išsikalbinėjimais“. Išvados, kurias Gortas daro tolimesniams karo vedimui iš Flandrijos mūšių patyrimų, rašo laikraštis, rodo tokį lygi, kuris aiškiai parodo, kiek bloga anglų vadovybė buvo britų pralaimėjimų priežastis. Svarbiausiai tų karo veiksmu kaltininkai šiaudien slapstosi už sumuštyjų sajungininkų karo vadų, stengdamiesi pagrąžinti savo nesugebėjimus, kai tuo tarpu anglų kariuomenės branduolys, savo paaukotu ir apleistu sajungininkų priedangoje stengėsi tik pasiekti krentą ir ko greičiausiai sulipti į laivus. Prancūzai po to dar ne mažiau kaip tris savaites atakliai gynėsi, nors Churchillis atsisakė jems suteikti bet kokią pagalbą. Teisybės vardinai tai tarsi guti konstanta.

Jau išėjo 4—5 n-ris

„NAUJOJE SODYBOJE“

Šokininkas ir miestelėnas, sklypininkas ir šeimininkas ras šių dienų aktualijų, o jaunimas daug įdomių pasiskaitymu. **Numero kaina 1 rublis.** „N. Sodyba“ gaunama visuose kioskuose, „Estetikos“ knygyno (Kaunas, Laisvės g. 21), Lietūkio kooperatyvuse ir žurnalo administracijoje — Kaunas, Daukanto g. 13.